12. Pro skhvalennia Kontseptsii Kompleksnoi prohramy profilaktyky pra-voporushen na 2006–2008 roky: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.03.06 r. [On approval of the Concept of the Comprehensive Crime Prevention Program for 2006–2008: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 1, 2006] (2006). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 29, 294 [in Ukrainian].
13. Pro skhvalennia Stratehii pidvyshchennia rinvia bezpeky dorozhnogo rukhu v Ukraini na period do 2024 roku: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 zhovtnia 2020 r. № 1360-r. [On approval of the Strategy for improving the level of road safety in Ukraine until 2024]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 zhovtnia 2020 r. № 1360-r. rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-2020-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
14. Skakun, O.F. (2005). *Teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk dlia stud. vyshch. navch. zakladiv. Natsionalnyi universitet vnutrishnikh sprav.* [Theory of state and law: textbook for students. higher textbook institutions. National University of Internal Affairs] (2nd ed., rev.) Kharkiv: Konsum. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.3.20>

KSZTAŁTOWANIE I ROZWÓJ KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH POLICJANTÓW PEŁNIĄCYCH SŁUŻBĘ PATROLOWĄ W ICH DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

Nataliia Zhuk

student Katedry Psychologii Prawnej

Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-1835-9540

e-mail: NataliiaZhuk@gmail.com

Adnotacja. Celem tej pracy jest wskazanie potrzeby kształtowania i rozwijania kompetencji komunikacyjnych w działalności zawodowej policjantów patrolowych. W tej pracy przeanalizowano naukowe podejścia różnych krajowych i zagranicznych badaczy do kontrolowania kompetencji komunikacyjnych policjantów pełniących służbę patrolową. Kompetencje komunikacyjne rozumiane są zatem jako złożona integracja zawodowo istotna cecha osoby, która odkrywa zdolność i gotowość do nawiązywania, utrzymywania i rozwijania skutecznej interakcji interpersonalnej w różnych sytuacjach komunikacji zawodowej. W artykule wymieniono główne czynniki determinujące rozwój i doskonalenie kompetencji zawodowych, od których zależy przebieg i wyniki procesu komunikacyjnego, a więc sukces zadań zawodowych. Określono składniki kompetencji zawodowych funkcjonariusza policji patrolowej. W artykule przedstawiono główne sposoby kształtowania funkcjonariusza policji patrolowej jako profesjonalisty. Sformułowano zestaw wymagań dotyczących kompetencji zawodowych i profesjonalizmu policjantów. Kształtowanie gotowości policjantów pełniących służbę patrolową do aktywności zawodowej wymaga rozwoju ich kompetencji komunikacyjnych jako elementu ogólnej kompetencji zawodowej. Poziom jego formacji determinuje zdolność specjalisty do konstruktywnego działania w określonych sytuacjach w interakcjach interpersonalnych związanych z cechami jego pracy. W artykule przedstawiono argument dotyczący specyfiki działalności zawodowej policjantów pełniących służbę patrolową, znaczenia kształtowania i rozwijania kompetencji komunikacyjnych w ich działalności zawodowej, gotowości i zdolności do skutecznego komunikowania się z obywatelami w życiu codziennym i sytuacjach ekstremalnych. Perspektywy dalszych badań omawianego problemu widzimy w empirycznym badaniu cech kształtowania kompetencji komunikacyjnych policjantów pełniących służbę patrolową podczas ich szkolenia zawodowego.

Słowa kluczowe: policjanci pełniące służbę patrolową, kompetencje komunikacyjne, komunikacja, kultura komunikacyjna, kompetencje zawodowe.

FORMATION AND DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF PATROL POLICE IN THEIR PROFESSIONAL ACTIVITY

Nataliia Zhuk

Researcher of the Department of Legal Psychology

The National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-1835-9540

e-mail: NataliiaZhuk@gmail.com

Abstract. The purpose of this paper is to present an argument for the necessity of formation and development of communicative competence in the professional activity of patrol policemen. In this paper scientific approaches of various domestic and foreign researchers concerning scrutiny of communicative competence of patrol policemen were analysed. Thus, communicative competence is construed as a complex integrative professionally important quality of a person, which shows the ability and willingness to establish, maintain and develop effective interpersonal interaction in various

situations in professional communication. The paper mentions main factors which determine the development and improve professional competence, upon which the course and the outcome of the communicative process depend, hence success of professional tasks. The components of the professional competence of a patrol police officer have been identified. The paper outlines main ways of forming a patrol police officer as a professional. A set of requirements for the professional competence and professionalism of policemen has been formulated. Formation of readiness of patrol policemen to carry out professional activity requires development of their communicative competence as a component of the general professional competence. The level of its formation determines the ability of the specialist to act constructively in specific situations in interpersonal interaction related to peculiarities of their work. The paper presents an argument for the specifics of professional activity of patrol policemen, the importance of formation and development of communicative competence in their professional activity, readiness and ability to effectively communicate with citizens in everyday life and extreme situations. We see the prospects for further research of the problem in question in an empirical study of the peculiarities of the formation of communicative competence of patrol policemen in the course of their professional training.

Key words: patrol policemen, communicative competence, communication, communicative culture, professional competence.

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПАТРУЛЬНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ЇХ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Наталія Жук

здобувач кафедри юридичної психології

Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-1835-9540

e-mail: NataliiaZhuk@gmail.com

Анотація. Метою даної роботи є наведення аргументу необхідності формування та розвитку комунікативної компетентності у професійній діяльності патрульних поліцейських. У цій роботі проаналізовано наукові підходи різних вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо контролю комунікативної компетенції патрульних поліцейських. Отже, комунікативна компетентність тлумачиться як складна інтегративна професійно важлива якість людини, яка виявляє здатність та готовність встановлювати, підтримувати та розвивати ефективну міжособистісну взаємодію в різних ситуаціях професійного спілкування. У статті згадуються основні фактори, що визначають розвиток та вдосконалення професійної компетентності, від яких залежать хід та результати комунікативного процесу, отже, успіх професійних завдань. Визначено складові професійної компетентності працівника патрульної поліції. У статті викладено основні шляхи формування працівника патрульної поліції як професіонала. Сформульовано комплекс вимог до професійної компетентності та професіоналізму поліцейських. Формування готовності патрульних поліцейських до професійної діяльності вимагає розвитку їх комунікативної компетентності як складової загальної професійної компетентності. Рівень його сформованості визначає здатність фахівця конструктивно діяти в конкретних ситуаціях у міжособистісній взаємодії, пов'язаних із особливостями його роботи. У статті наведено аргумент щодо специфіки професійної діяльності патрульних поліцейських, важливості формування та розвитку комунікативної компетентності у їх професійній діяльності, готовності та здатності ефективно спілкуватися з громадянами у повсякденному житті та екстремальних ситуаціях. Перспективи подальшого дослідження розглянутої проблеми ми бачимо в емпіричному дослідженні особливостей формування комунікативної компетентності патрульних поліцейських під час їх професійної підготовки.

Ключові слова: патрульні поліцейські, комунікативна компетентність, комунікація, комунікативна культура, професійна компетентність.

Вступ. Плідна співпраця поліцейських із громадянами є запорукою забезпечення належного рівня громадської безпеки у суспільстві. Опанування працівниками поліції навичок ефективної комунікації, їх досконале володіння повним спектром засобів професійного спілкування як у службовій діяльності, так і з громадянами та представниками засобів масової інформації є необхідною умовою виконання Національною поліцією України поставлених перед нею завдань із забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Ефективне вирішення професійних завдань у процесі виконання службової діяльності поліцейських патрульної поліції потребує наявності у них певного рівня психологічних знань, умінь та навичок, а також розвинених професійно важливих рис особистості. Однією з інтегральних особистісних характеристик, що відбиває рівень професіоналізму патрульного поліцейського, є його комунікативна компетентність, тобто вміння грамотно та ефективно спілкуватися, насамперед, з об'єктом службової діяльності, з громадянами, колегами, а також із представниками засобів масової інформації.

Комунікативна компетентність патрульних поліцейських Національної поліції України в умовах сьогодення набуває принципово нової якості, оскільки інтегрує знання, досвід, особистісні якості, що забезпечують соціальну відповідальність за результати прийнятих рішень. Окрім того, комунікативна компетентність є основою професіоналізму, оскільки, по-перше, є ключовою компетентністю, по-друге, опосередковує специфічну діяльність, яка передбачає постійні контакти, співробітництво, спільну діяльність, взаємодію у чітко регламентованих або особливо складних умовах.

Професійна діяльність патрульних поліцейських передбачає готовність та здатність до ефективного спілкування як у своєму колективі, так і з громадянами у повсякденному житті й екстремальних ситуаціях. Саме тому комунікативні навички і вміння, досвід та індивідуальний стиль міжособистісної взаємодії повинні бути на належному рівні.

Серед пріоритетних завдань сучасної освіти є не лише забезпечення якісної фахової підготовки, але й формування високого рівня комунікативної компетентності працівників Національної поліції.

Вивченню проблеми комунікативної компетентності присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників, зокрема таких: О. Борисюк (Борисюк, 2014), Т. Гарасимів (Гарасимів, 2015), В. Нога (Нога, 2012), Н. Шалигіна (Шалигіна, 2013) та ін. Проте, залишається багато невивчених аспектів цієї проблеми при підготовці патрульних поліцейських, зокрема, визначення наукових засад та практичних шляхів розвитку їх професійної комунікативної компетентності в умовах сьогодення.

Метою статті є висвітлення різних наукових підходів щодо проблеми комунікативної компетентності особистості, а також обґрунтування необхідності формування та розвитку комунікативної компетентності в професійній діяльності патрульних поліцейських.

Виклад основного матеріалу. Своєрідність поведінки поліцейського залежить від характеру його взаємовідносин із оточенням, у якому він перебуває, від правових норм, ціннісних орієнтацій, рольових приписів, які йому нав'язує оточення і яких він зобов'язаний дотримуватися. Крім цього, за класифікацією професій Є. Климова (Балинська, 2016: 159) у сфері діяльності правоохоронних органів критерієм диференціації виступає вираженість професійних інтересів, які зараховують поліцейських до професійного типу суб'єкт – суб'єктних взаємовідносин, що пов'язані з безпосереднім спілкуванням з людьми.

Сфера професійної діяльності поліцейського окреслюється ситуаційністю постійно змінних умов оточуючої обстановки. Цю сферу можна назвати своєрідним полем поведінки, розглядаване як особистісне суб'єктне уявлення правоохоронця про правову реальність і середовище здійснення ним певних професійних дій (Балинська, 2016).

З огляду на багатогранність функціональних обов'язків працівників підрозділів патрульної служби, контактувати з різними верствами населення доводиться постійно. За цих умов професійна компетентність правоохоронців є необхідним чинником ефективної службової діяльності (Бондаренко, 2016).

Комунікативний характер діяльності поліції загалом визначає тенденційність поведінки їх працівників. Адже комунікативність передбачає не лише повідомлення якоїсь інформації, але й спонукання до дії (Балинська, 2016).

Комунікація є важливою складовою професійної діяльності поліцейських патрульної служби, під час виконання якої вирішуються різноманітні комунікативні завдання, відбувається спілкування з певними категоріями населення за різних обставин та умов (Туринська, 2012).

Типовими комунікативними завданнями працівників патрульної служби Л.І. Мороз називає: по-перше, отримання достовірної інформації в процесі спілкування з особами, що перебувають у стані стресу (потерпілі, свідки), свідомо чи несвідомо її перекидують чи приховують (свідки, підозрювані); по-друге, це завдання адекватної передачі інформації громадянам, колегам, керівництву; по-третє, управління поведінкою інших учасників взаємодії за допомогою використання різних методів правомірного психологічного впливу.

Комунікативна компетентність патрульного як фахівця, як особистості розкривається передусім у ставленні до людей, до самого себе, в особливостях взаємин між людьми, умінні контролювати і регулювати свою поведінку, доводити, професійно аргументувати свою позицію (Балинська, 2016).

Детально поняття «комунікативна компетентність» аналізується у дослідженні С. Козака. На думку вченого, комунікативна компетентність завжди формується у соціальному контексті. Основними чинниками, які детермінують її розвиток, є життєвий досвід особистості та її загальна ерудиція, мистецтво, спеціальні наукові методи. Аналізуючи проблему комунікативної компетентності, С. Козак наголошує на тому, що «акціональний рівень спілкування являє собою комунікативне інобуття дій, заданих колективною цілеспрямованою діяльністю» (Козак, 2001).

Розкриваючи психологічний потенціал комунікативної компетентності, О. Бодальов виокремлює соціальний інтелект людини як її інтегративні соціально-пізнавальні властивості, а також сукупність інших психологічних утворень, які забезпечують успішність спілкування (Шалигіна, 2013). На думку вченого, основу формування комунікативної компетентності становить досвід людського спілкування, тому основними джерелами її набуття є: соціонормативний досвід народної культури; знання мов спілкування, що використовуються народною культурою; досвід міжособистісного спілкування в неофіційній формі; досвід сприйняття мистецтва.

О. Власова визначає такі основні чинники комунікативної компетентності як: уміння прогнозувати соціально-психологічну ситуацію спілкування, урахувати її своєрідність, вживатися й управляти цією ситуацією. Зрозуміло, що такі складні завдання важко вирішити ефективно без відповідного засвоєння соціально-нормативних способів реагування, їхньої адаптації до власних стильових особливостей взаємодії з іншими, а також урахування соціально-психологічних особливостей партнера з комунікації (Власова, 2005).

Так, В. Куніцина трактує комунікативну компетентність як «володіння складними комунікативними навичками і вміннями, формування адекватних умінь у нових соціальних структурах, знання культурних норм та обмежень у спілкуванні, знання звичаїв, традицій, етикету у сфері спілкування, дотримання правил поведінки, вихованість; орієнтацію в комунікативних засобах, що властиві національному,

становому менталітету і виражають його, засвоєння рольового репертуару в межах певної професії» (Шалигіна, 2013).

Таким чином, комунікативна компетентність є і складовою, і базовою характеристикою професійної компетентності залежно від функції, яку реалізують суб'єкти у своїй професійній діяльності. Це твердження дає нам право розглядати комунікативну компетентність як професійну комунікативну компетентність.

Комунікативна компетентність є досить широким, складним явищем, яке містить не лише мовленнєву діяльність, а й знання з культури спілкування, знання правил поведінки в соціумі, у колективі, досконале володіння етикетними формулами; вона тісно пов'язана з такими властивостями особистості як вихованість, тактовність, толерантність у спілкуванні.

Заслуговує на увагу думка В. Ноги стосовно того, що процес формування комунікативної компетентності опосередковано здатністю суб'єкта до учіння і навчальної діяльності. Відповідно, поняття комунікативної компетентності слід розуміти як результат навчання, а здібності – як передумову, здатність до успішного учіння (Нога, 2012).

Комунікативна компетентність інтерпретується вченими як здатність людини встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, як ступінь опанування певних норм спілкування і поведінки, як результат навчання та засвоєння соціально-психологічних еталонів, стандартів і стереотипів поведінки, а також опанування техніки спілкування.

Взаємовідносини правоохоронців мають бути побудовані за чіткими правилами комунікування, що забезпечить стабілізацію вербальних і невербальних міжсуб'єктних взаємовідносин через координацію поведінки кожного окремого члена колективу (Балинська, 2016).

Т.В. Трегубенко (Трегубенко, 2011) поділяє компетентність правоохоронця на загальну та спеціальну, вважаючи, що працівник правоохоронних органів, попри вузьку спеціалізацію, повинен мати загальну компетентність. Адже це показник його професійної культури, підґрунтя спеціальної компетентності.

На думку С.П. Архипової (Архипова, 2004), Н.М. Лобанової (Балинська, 2016) патрульний поліцейський повинен володіти сукупністю певних компонентів: знань і вмінь, що визначають результативність професійної діяльності; обсягом навичок виконання професійних завдань; вектором професіоналізації; єдністю теоретичної та практичної готовності до професійної діяльності; відповідною аксіологічною наповненістю професійної діяльності, що в подальшому дозволить якісно та безпомилково реалізувати свої функції як у звичайних, так і в екстремальних умовах, успішно освоювати нове та швидко адаптуватися до умов, що змінюються.

Дослідниця С.П. Архипова визначає професійну компетентність працівника патрульної служби як сукупність певних ознак: наявність знань для успішної діяльності; усвідомлення значущості окреслених завдань для майбутньої професійної діяльності; набір операційних умінь; володіння алгоритмами виконання професійних завдань; здатність до творчості під час виконання професійних завдань. Дослідниця виокремлює чотири види професійної компетентності: функціональну (реалізація професійних завдань), інтелектуальну (здатність до аналітичного мислення та комплексного підходу до виконання обов'язків), ситуативну (діяльність залежно від професійної ситуації), соціальну (реалізація комунікативних й інтеграційних здібностей) (Архипова, 2004: 9–19).

Професійна компетентність працівника підрозділу патрульної служби – це структура, у якій інтегровано досвід, теоретичні знання, практичні вміння, навички та значущі для правоохоронця особистісні якості, що утворюють складний багаторівневий стійкий комплекс психічних рис особистості, спрямований забезпечити ефективність правоохоронної діяльності за рахунок сформованих відповідних компонентів і здатності оперативно й доцільно поєднати їх та постійно оновлювати й накопичувати. Прийняття працівником поліції правильного рішення та втілення його в певну послідовність дій можливе завдяки володінню спеціальними професійними знаннями; знаннями в галузі права; знаннями психології та моделей поведінки правопорушника.

Високий рівень професійної компетентності працівника підрозділу патрульної служби є підґрунтям ефективної службової діяльності та формується шляхом поєднання багатогранних аспектів правоохоронної діяльності, яка вимагає професійних знань, умінь, навичок, професійно значущих особистісних якостей (Бондаренко, 2016).

Для поліцейських спілкування є інструментом виконання функціональних обов'язків та виступає основним засобом реалізації всіх сторін правоохоронної діяльності. Саме тому працівникам поліції необхідно знати як загальні закономірності спілкування, так і особливості їх проявів у конкретних умовах службової діяльності, володіти технологіями та психотехніками спілкування, тобто бути здатними ефективно взаємодіяти з оточуючими в системі міжособистісних стосунків.

Спілкування поліцейських – складний процес встановлення і розвитку контактів з іншими людьми під час виконання професійних обов'язків, що полягає в обміні інформацією й обумовлений необхідністю спільної діяльності й взаєморозуміння в процесі міжособистісної взаємодії. Це досить важливий процес, який забезпечує успішне виконання ними службових завдань, а також дозволяє надавати чи отримувати необхідну інформацію, зберігаючи при цьому шанобливе ставлення до людини, демонструючи готовність і здатність надавати якісні професійні послуги всім громадянам.

Професійне спілкування поліцейського – це такий акт комунікативної поведінки, який здійснюється для вирішення поліцейським певних професійних завдань. Професійні особливості такого спілкування

визначаються: результатом, що має бути отриманим (дача показань, встановлення істини, зміна поведінки громадянина тощо); протіканням його в режимі права і правовідносин; контактом з непростими людьми; обстановкою напруженості, конфліктності, протистояння (Пам'ятка працівника Національної поліції України, 2017).

У повсякденній діяльності працівників патрульної поліції постійно виникають різноманітні ситуації психологічної боротьби, конфліктної взаємодії різного рівня, проблемного за характером спілкування. Високий рівень комунікативної компетентності дозволяє поліцейським патрульної поліції швидко орієнтуватися у різноманітних ситуаціях та підвищує ефективність професійної діяльності. Комунікативна компетентність для правоохоронця – це спроможність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, яка включає вміння розширювати (або звужувати) коло спілкування, варіювати його глибину, розуміти партнера по спілкуванню, прогнозувати наслідки різноманітних комунікативних ситуацій тощо.

Професійна комунікативна компетентність – складне психологічне утворення, що формується на базі комунікативного потенціалу людини в умовах конкретної фахової діяльності, що можна уявити у вигляді системи значущих для працівника відносин, умінь і навичок спілкування.

Ефективність професійного спілкування визначається рівнем комунікативної компетентності його учасників, і насамперед – самого патрульного поліцейського. Для належного рівня комунікативної компетентності необхідно мати розвинуті перцептивні здібності й вміння, іншими словами, здібності й вміння правильно сприймати оточуючих осіб: хоча б у загальному вигляді визначати характер особи, її настрій і внутрішній стан у конкретній ситуації взаємодії і на основі цього шукати адекватний стиль і тон спілкування в кожному конкретному випадку. Також необхідно, щоб у поліцейського були сформовані вміння спілкуватися в різноманітних ситуаціях з особами різного віку і різної міри близькості відносин.

Ще однією важливою складовою комунікативної компетентності правоохоронця є його комунікативна культура. Культура поведінки патрульного має набути системних рис і повинна сприйматися крізь призму загальнолюдських цінностей та інтересів держави, яка стоїть на сторожі законів.

Культура спілкування працівника поліції є конкретизацією культури особистості взагалі, яку можна уявити як єдність зовнішньої та внутрішньої культури. Під внутрішньою культурою розуміють духовне багатство особистості, її знання та почуття, переконання та погляди, її світогляд та ідеали, принципи, цілеспрямованість тощо. Під зовнішньою культурою ми розуміємо ступінь та форму їх реалізації у службовій діяльності та повсякденних взаєминах. Важливу роль відіграє зовнішній вигляд, культура спілкування, певні вміння, навички, прийомі діяльності та поведінки. Це, нарешті, рівень вихованості людини, її вміння належним чином поводитись як у професійному середовищі, так і поза ним.

Суворе дотримання правил етикету – важлива умова високої культури поведінки як на службі, так і в позаслужбових стосунках працівника патрульної служби.

Зовнішній вигляд працівника має важливе значення і впливає на ставлення до нього з боку громадян. Часто встановити контакт із людиною працівникові поліції не вдається саме внаслідок початкової антипатії, яка пов'язана з його зовнішнім виглядом – неохайним або таким, що не відповідає діловим відносинам, а також неприємними манерами.

Під час першої зустрічі відбувається оцінка патрульного з точки зору сприйняття особливостей поведінки та зовнішнього вигляду. На підставі такої оцінки йому може бути надана як позитивна, так і негативна характеристика. Для поліцейських патрульної поліції під час контактів з громадянами, клієнтами, порушниками законів, колегами важливим є все: вираз обличчя, підтягнутість, зачіска, одяг, вміння вільно триматися, позитивний настрій тощо.

Велику роль у роботі патрульного поліцейського відіграють безпосередньо мовлення та його стиль. Тембр, інтонація, чіткість мовлення, чуйність голосу – це фактори, які психологічно діють на співбесідника, викликають у нього повагу, симпатію або, навпаки, негативно забарвлені емоційні переживання.

Безперечно, розвиток названих аспектів комунікативної компетентності не може відбуватися ізольовано. У сукупності вони передбачають роботу з розвитку особистості працівника правоохоронних органів, зокрема формування у нього ряду психічних якостей, характерологічних рис, особливостей сприйняття, мислення, пам'яті, специфічних соціальних налаштувань і комунікативних умінь. Тобто це якості, необхідні для спілкування, для ефективної реалізації професійної діяльності працівника патрульної служби.

При підготовці патрульних необхідно формувати професійно важливі якості, а саме: вміння встановлювати і підтримувати психологічний контакт, кваліфіковано вести бесіди та переговори; використовувати широкий спектр стилів поводження в конфліктних ситуаціях; розвивати здатність об'єктивно оцінювати дії та вчинки інших людей, відстоювати власну точку зору (Туринська, 2012).

Наукова новизна. Формування готовності патрульних поліцейських до здійснення професійної діяльності потребує розвитку в них комунікативної компетентності як складової загальної професійної компетентності. Таким чином, комунікативна компетентність патрульного поліцейського являє собою сукупність знань, умінь, навичок і компетенцій, за допомогою яких він може конструктивно спілкуватися та взаємодіяти у будь-яких професійних ситуаціях боротьби з правопорушниками і злочинцями. Рівень її сформованості визначає спроможність фахівця конструктивно діяти у специфічних ситуаціях міжособистісної взаємодії, пов'язаних із особливостями їхньої роботи.

Висновки. Отже, комунікативна компетентність патрульних поліцейських Національної поліції України є однією з найважливіших характеристик їх загальної професійної компетентності, оскільки,

по-перше, є ключовою компетентністю, по-друге, опосередковує їх специфічну діяльність, яка передбачає постійні контакти, співробітництво, спільну діяльність, взаємодію у чітко регламентованих або особливо важких умовах.

Перспективи подальших наукових розробок даної проблеми ми вбачаємо у емпіричному дослідженні особливостей формування комунікативної компетентності патрульних поліцейських в процесі їх професійної підготовки.

Список використаних джерел:

1. Архипова С.П. Професійна компетентність і професійність соціального працівника: сутність і шляхи розвитку / С.П. Архипова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2004. – Вип. 2. – С. 9–19.
2. Балинська О.М. Психолого-комунікативні конструкції поведінки поліцейського в соціумі / О.М. Балинська // Психологічні конструкції позиціонування поліції серед населення: матеріали «круглого столу» (м. Львів. 24 листопада 2016 р.). Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – С. 12–15.
3. Бондаренко В.В. Компоненти професійної компетентності працівників підрозділів патрульної служби Національної поліції України / В.В. Бондаренко // Юридична психологія. Юридичні науки. – 2016. – № 2. – С. 81–88.
4. Борисюк О.М. Характеристика професійної компетентності офіцерів ОВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/user/Downloads/Nvldu_2014_1_10.pdf
5. Власова О.І. Психологія соціальних здібностей: структура, динаміка, чинники розвитку : монографія / О.І. Власова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 308 с.
6. Гарасимів Т.З. Шляхи формування компетентного працівника ОВС у контексті розвитку громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://science.lp.edu.ua/sites/default/files/Papers/garasumiv_dacho_0.pdf
7. Козак С.В. Формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців морського флоту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04. «Теорія та методика професійної освіти» / С.В. Козак. – Одеса : Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського, 2001. – 20 с.
8. Нога В. Ф. Психологічний аналіз комунікативної компетентності суб'єктів військового управління [Електронний ресурс] / В.Ф. Нога // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Психологічні науки. – 2012. – Вип. 3. – Режим доступу: file:///C:/Users/user/Downloads/Vnads_2012_3_34.pdf
9. Пам'ятка працівника Національної поліції України : інформ.-довід. матеріали / уклад.: І.В. Клименко, Д.В. Швець, О.О. Євдокімова, Я.С. Посохова. – Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017. – 52 с.
10. Трегубенко Т.В. Формування професійної компетентності майбутніх дільничних інспекторів міліції у процесі фахової підготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Трегубенко Тетяна Валеріївна. – Хмельницький: Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, 2011. – 243 с.
11. Туринська О.Є. Комунікативна компетентність правоохоронців як умова їх ефективної професійної діяльності / О.Є. Туринська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Психологічні науки. – 2012. – № 3. – С. 185–195.
12. Шалигіна Н.П. Комунікативна компетентність військових фахівців як психолого-педагогічна проблема / Н.П. Шалигіна // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки. – 2013. – № 5. – С. 322–330.

References:

1. Arkhypova, S.P. (2004). Profesiina kompetentnist i profesiinist sotsialnoho pratsivnyka: sutnist i shliakhy rozvytku [Professional competence and professionalism of the social worker: essence and ways of development]. *Sotsialna robota v Ukraini: teoriia i praktyka – Social work in Ukraine: theory and practice*, 2, 9–19 [in Ukrainian].
2. Balynska, O.M. (2016). Psykholoho-komunikatyvni konstrukty povedinky politseiskoho v sotsiumi [Psychological and communicative constructs of police behavior in society]. *Proceedings of the round table: Psykholohichni konstrukty pozytsiuvannya politzii sered naselennia – Psychological construction of the position of the middle of the population* (pp. 12–15). Lviv : Lviv State University of Internal Affairs [in Ukrainian].
3. Bondarenko, V.V. (2016). Komponenty profesiinoi kompetentnosti pratsivnykiv pidrozdiliv patrolnoi sluzhby Natsionalnoi politzii Ukrainy [Components of the Professional Competence of the Employees of the Patrol Services of the National Police of Ukraine]. *Yurydychna psykholohiia – Legal Psychology*, 2(19), 81–90 [in Ukrainian].
4. Borysiuk, O.M. (2014). Kharakterystyka profesiinoi kompetentnosti ofitseriv OVS [Characteristics of the professional competence of the police officers]. *nbuv.gov.ua Retrieved from file:///C:/Users/user/Downloads/Nvldu_2014_1_10.pdf* [in Ukrainian].
5. Vlasova O. I. (2005). Psykholohiia sotsialnykh zdibnostei: struktura, dynamika, chynnyky rozvytku [Psychology of social abilities: structure, dynamics, factors of development]. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr "Kyivskyi universytet" [in Ukrainian].
6. Harasymiv, T. Z. (2015). Shliakhy formuvannia kompetentnoho pratsivnyka OVS u konteksti rozvytku hromadianskoho suspilstva [Ways of forming a competent officer in the context of civil society development] *science.lp.edu.ua Retrieved from http://science.lp.edu.ua/sites/default/files/Papers/garasumiv_dacho_0.pdf.* [in Ukrainian].
7. Kozak, S.V. (2001). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii maibutnikh fakhivtsiv morskoho flout [Formation of foreign language communicative competence of future specialists]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Odessa: South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky [in Ukrainian].
8. Noha, V.F. (2012). Psykholohichni analiz komunikatyvnoi kompetentnosti subiektiv viiskovoho upravlinnia [Psychological analysis of communicative competence of subjects of military management]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi*

- prykordonnoi sluzhby Ukrainy – *Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 3 Retrieved from file:///C:/Users/user/Downloads/Vnadps_2012_3_34.pdf [in Ukrainian].
9. Klymenko, I.V., Shvets, D.V., Yevdokimova, O.O., & Posokhova, Ya.S. (Eds.). (2017). *Pamiatka pratsivnyka Natsionalnoi politsii Ukrainy [National Police Officer's Memo: Police Professional Communication Information]*. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs [in Ukrainian].
  10. Trehubenko, T.V. (2011). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh dilnychnykh inspektoriv militsii u protsesi fakhovoi pidhotovky [Form of professional competence of the maybility of specialized inspectors in the process of training in preparation]. *Candidate's thesis*. Khmelnytskyi : B. Khmelnytsky National Academy of State Border Guard Service of Ukraine [in Ukrainian].
  11. Turynska, O.Ye. (2012). Komunikatyvna kompetentnist pravookhorontsiv yak umova yikh efektyvnoi profesiinoi diialnosti [The communicative competence of law enforcement officers as a condition of their effective professional activity]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, 1, 185–195 [in Ukrainian].
  12. Shalyhina, N.P. (2013). Komunikatyvna kompetentnist viiskovykh fakhivtsiv yak psykholoho-pedahohichna problema [Communicative competence of military specialists as a psychological and pedagogical problem]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Herald of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 5, 322–330 [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.3.21>

ISTOTA MECHANIZMU KRAJOWEJ REGULACJI PRAWNEJ OCHRONY SOCJALNEJ PRACOWNIKÓW SĄDOWNICTWA

Valerii Zhuravel

kandydat nauk prawnych, doktorant

Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID 0000-0003-1910-8200

e-mail: Valerii_Zhuravel@ukr.net

Adnotacja. Trafność artykułu polega na określeniu mechanizmu krajowej regulacji prawnej ochrony socjalnej pracowników sądownictwa. Rozważenie regulacji prawnych w ramach mechanizmu pozwoli na przeprowadzenie jego analizy jako zintegrowanego i logicznie uporządkowanego systemu, a tym samym na lepsze zbadanie istoty wszystkich procesów i procedur, które mają na celu wdrożenie, zapewnienie i ochronę prawa do ochrony socjalnej pracowników sądownictwa. Badania krajowego mechanizmu regulacji prawnej ochrony socjalnej pracowników sądownictwa powinny mieć na celu określenie elementów składowych takiego mechanizmu, ponieważ jest to wyjaśnienie regulacji prawnej jako procesu dynamicznego, który ma jasny cel i zadanie. Stwierdzono, że wady działania elementów badanego mechanizmu obejmują fakt, że sama ochrona socjalna pracowników sądownictwa jest niejednorodna, na przykład prawo do mieszkania służbowego lub bezpłatnego ubezpieczenia zdrowotnego nie dotyczy wszystkich pracowników i jest regulowane w różny sposób. Chociaż specjalną ochronę socjalną dla pracowników sądownictwa zapewniono w celu zapewnienia niezależności funkcjonowania sądu.

Słowa kluczowe: ochrona socjalna, sądownictwo, mechanizm, mieszkanie służbowe, zabezpieczenie medyczne, funkcjonowanie sądu.

THE ESSENCE OF THE MECHANISM OF NATIONAL LEGAL REGULATION OF SOCIAL PROTECTION OF EMPLOYEES JUDICIAL SYSTEM

Valery Zhuravel

Candidate of Law, PhD student

Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID 0000-0003-1910-8200

e-mail: Valerii_Zhuravel@ukr.net

Abstract. The relevance of the article is that the definition of the mechanism of national legal regulation of social protection of employees of the judiciary. Consideration of legal regulation within the mechanism will provide an opportunity to analyze it as a unified and logically ordered system, and thus better explore the essence of all processes and procedures that take place to implement, ensure and protect the right to social protection of judicial staff. The study of the mechanism of national legal regulation of social protection of judicial system employees should be aimed